

Περιγράμματα Μαθημάτων Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Επιστημών Αγωγής		
ΤΜΗΜΑ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	B
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μορφές Κοινωνικής Ανισότητας στην Εκπαίδευση		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής, ειδικού υποβάθρου, ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Αναμένεται ότι με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση: α) να γνωρίζουν τις θεωρίες της εκπαιδευτικής ανισότητας   β) να εντρυφούν στην έρευνα για την άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση   γ) να εξετάζουν με κριτικό τρόπο κείμενα σχετικά με τη σχολική διαρροή, να «διαβάζουν» τις έρευνες, να γνωρίζουν τις συνέπειες της σχολικής διαρροής για το άτομο και την κοινωνία και να αναπτύσσουν επιχειρήματα κατά της εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης   δ) να είναι ικανοί να διερευνούν και να αντιμετωπίζουν ζητήματα πολιτισμικής υστέρησης των μαθητών   ε) να προσεγγίζουν κριτικά τον κοινωνικό ρόλο της εκπαίδευσης   ε) να κατανοούν τις έμφυλες διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στη σύγχρονη κοινωνία   στ) να αναγνωρίζουν μορφές ανισότητας που προκύπτουν από την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην καθημερινότητα (ψηφιακό χάσμα και ψηφιακές ανισότητες).
Γενικές Ικανότητες

Σκοπός του μαθήματος είναι η επαφή των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με το ζήτημα των ανισοτήτων στην εκπαίδευση, καθώς επίσης και η διερεύνηση τρόπων και πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση ερευνητικών δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Αυτόνομη εργασία και Ομαδική εργασία
- Εργασία με θέματα ανισοτήτων στην εκπαίδευση και εκδημοκρατισμού της εκπαίδευσης
- Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής εκπαιδευτικών πολιτικών και του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα περιλαμβάνει σύντομη εισήγηση - εισαγωγή από το διδάσκοντα στη θεματική της κοινωνικών ανισοτήτων, μελέτη βιβλιογραφικών πηγών και ερευνών, δραστηριότητες, όπως διαλέξεις, ασκήσεις και παρουσιάσεις. Στη διάρκεια των διαλέξεων θα παρουσιάζονται οι θεωρητικές διαστάσεις του μαθήματος που συνθέτουν τη θεωρία των ανισοτήτων στην εκπαίδευση, τις διεξαχθείσες έρευνες και τις συνέπειες της εκπαιδευτικής αποτυχίας (εκπαιδευτικός και κοινωνικός αποκλεισμός), το ψηφιακό χάσμα και οι ψηφιακές ανισότητες και οι επιπτώσεις τους σε σχέση με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Στις ασκήσεις γίνεται εφαρμογή των θεωριών σε πρακτικά και εμπειρικά δεδομένα με συζήτηση, ενώ τα παραδοτέα θα συζητούνται και με τη βοήθεια των social media με στόχο την καλύτερη κατανόηση του υλικού που πραγματεύεται το μάθημα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Κοινωνικές ανισότητες στο σχολείο και την κοινωνία. Μηχανισμοί αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων

Κοινωνική καταγωγή και σχολική επίδοση: η έρευνα

Σχολική αποτυχία – εγκατάλειψη - διαρροή

Εκπαιδευτικός και κοινωνικός αποκλεισμός

Ψηφιακές ανισότητες και ψηφιακό χάσμα

Κριτική προσέγγιση του κοινωνικού ρόλου της εκπαίδευσης

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία Χρησιμοποιείται το σύστημα HEAL-LINK της βιβλιοθήκης για την πρόσβαση και στη διεθνή βιβλιογραφία, σε ειδικά περιοδικά του γνωστικού

	αντικειμένου Χρησιμοποιείται το πρόγραμμα WIKI για την επικοινωνία (διάδραση, εργασία) μεταξύ των φοιτητών και της διδάσκουσας Χρησιμοποιείται η πλατφόρμα MS-TEAMS Επικοινωνία και μέσω e-mail		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις του διδάσκοντος και παρουσιάσεις των φοιτητών	60	
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	92	
	Συγγραφή εργασίας	65	
	Προετοιμασία παρουσιάσεων Ομαδικών και Ατομικών εργασιών	30	
	Εξετάσεις	3	
	Σύνολο Μαθήματος	250	
	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Εργασίες σύντομες σε κάθε ενότητα (10%) Τελική γραπτή ερευνητική εργασία (80% του συνολικού βαθμού που αξιολογεί): - Εμπέδωση γνώσεων (30%) - Κριτική ανασύνθεση των πληροφοριών (30%) - Δομή και οργάνωση της μελέτης-έρευνας (20%) Παρουσίαση των δεδομένων της έρευνας στο Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών (10%)	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ :

1. Αλεξίου, Θ. (2016), Κοινωνικές τάξεις. Κοινωνικές ανισότητες και συνθήκες ζωής, Αθήνα: Παπαζήση
2. Bourdieu, P. & Passeron, J.-C. (1996), Οι κληρονόμοι. Οι φοιτητές και η κουλτούρα, μτφρ. Ν. Παναγιωτόπουλος & Μ. Βιδάλη, Αθήνα: Καρδαμίτσα
3. Bourdieu, P. (1973), Cultural Reproduction and Social Reproduction, in: R. Brown (Ed.) Knowledge, Education and Cultural Change, London: Tavistock, pp. 71-112
4. Charlot, B. (1999), Η σχέση με τη γνώση, μτφρ. Μ. Καραχάλιος & Ε. Λινάρδου-Καραχάλιου, Αθήνα: Μεταίχμιο
5. Götz B., Kaltschmid J. (1977) (Eds.), Erziehungswissenschaft und Soziologie, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft
6. Γκυρβίτς, Ζ. (1944), Μελέτες για τις κοινωνικές τάξεις, επιμ. Δ.Γ. Τσαούση, μτφρ. Λυκούδη, Αθήνα: Gutenberg
7. Fischer, L. (2006), Κοινωνιολογία του Σχολείου, μτφρ. Μ. Σπυριδοπούλου & Μ. Οικονομίδου, Αθήνα: Μεταίχμιο

8. Hargittai, E. (2018). The digital reproduction of inequality. In D. Grusky (Eds.), *The Inequality Reader* (pp. 660-670). Routledge.
9. Harris, M. (2015). *The Educational Digital Divide: A Research Synthesis of Digital Inequity in Education. The Effects of Brief Mindfulness Intervention on Acute Pain Experience: An Examination of Individual Difference*, 1, 1689-1699.
10. Καντζάρα, Β. (2011), *Τα όρια της εκπαίδευσης. Δοκίμια*, Αθήνα: διάδραση
11. Μοσχονάς, Α. (2005), *Τάξεις και στρώματα στις σύγχρονες κοινωνίες. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις και Ειδικές αναφορές*, Αθήνα: Οδυσσέας
12. Νικολάου, Σ.-Μ. (2009), *Η εγκατάλειψη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Στοιχεία και προβληματισμοί, στο: Σύγχρονη Κοινωνία, Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία, τεύχος 2, Σεπτέμβριος, σσ. 285-305, στην ιστοσελίδα: <https://sites.google.com/a/aigaion.org/skepsy/home/teuche-periodikou/teuche>*
13. Νικολάου, Σ.-Μ. (2009), *Θεωρητικά Ζητήματα στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Gutenberg
14. Perrenoud, P. (1996), *Πώς να καταπολεμήσετε τη σχολική αποτυχία σε δέκα μαθήματα*, Εκπαιδευτική Κοινότητα 39, σσ. 16-23 και 27-35
15. Ritzer, G. (2012), *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία*, επιμ. Ι. Καυτανζόγλου, μτφρ. Γ. Χρηστίδης, Αθήνα: Κριτική
16. Schnapper, D. (2008), *Η κοινωνική ενσωμάτωση. Μια σύγχρονη προσέγγιση*, εισ. επιμ. Δ. Παπαδοπούλου, μτφρ. Ξ. Γιαταγάνας, Αθήνα: κριτική
17. Τσουκαλάς, Γ., (1975) *Η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα ως μηχανισμός κοινωνικής αναπαραγωγής*, *Δευκαλίων*, τ. 13, σελ. 18-33.
18. Φραγκουδάκη, Α. (1985), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Παπαζήση

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. De Queiroz, J.M., (2000), *Το Σχολείο και οι Κοινωνιολογίες του*, μετφρ. Ι. Χριστοδούλου, Γ. Σταμέλος, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα
2. Fearn, H. (2008). *Grappling with the digital divide*. *Times Higher Education*, 14, 37-9.
3. Κελπανίδης, Μ., (2002), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Θεωρίες και πραγματικότητα*, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
4. Κυρίδης, Α. (2003), *Η ανισότητα στην Ελληνική Εκπαίδευση και η Πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο (1955-1985)*, Αθήνα: Gutenberg
5. Νικολάου, Σ.-Μ. (2009), *Κοινωνικοποίηση στο σχολείο. Έρευνα στα σχολικά εγχειρίδια του γλωσσικού μαθήματος της Στ' τάξης του δημοτικού σχολείου*, Αθήνα: Gutenberg
6. OECD (2001-01-01), "Understanding the Digital Divide", *OECD Digital Economy Papers*, No. 49, OECD Publishing, Paris. [<http://dx.doi.org/10.1787/236405667766>]
7. Ragnedda, M., & Muschert, G. W. (Eds.). (2013). *The digital divide: The Internet and social inequality in international perspective*, Vol, 73. Routledge.
8. Σιάνου-Κύργιου Ε. (2005), *Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες*, Αθήνα: Μεταίχμιο
9. Subramony, D. P. (2007). *Understanding the complex dimensions of the Digital Divide: Lessons learned in the Alaskan Arctic*. *Journal of Negro Education*, 76(1), 57-67.
10. van Deursen, A. JAM & van Dijk, J. AGM (2013), *The digital divide shifts to differences in usage*, *New Media and Society*, Vol. 16 (3), pp. 507-526
11. Χρ. Νόβα -Καλτσούνη (2010), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Gutenberg
12. D. Blackledge & B. Hunt (1995), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, μτφρ. Μ. Δεληγιάννη, Αθήνα: έκφραση

13. J. H. Ballantine & F. M. Hammack (2015), Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, επιμ. μτφρ. Δ. Γουβιάς, Αθήνα: επίκεντρο
14. Χ. Κωνσταντίνου (2015), Το καλό σχολείο, ο ικανός εκπαιδευτικός και η κατάλληλη αγωγή ως παιδαγωγική θεωρία και πράξη, Αθήνα: Gutenberg
15. Κ. R. Muehlbauer (χ.χ.), Κοινωνικοποίηση. Θεωρία και Έρευνα, μτφρ. Δ. Δημοκίδη, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη
16. Ρ. Perrenoud (1996), Πώς να καταπολεμήσετε τη σχολική αποτυχία σε δέκα μαθήματα, στο: Εκπαιδευτική Κοινότητα 39, σσ. 19-23 και 27-35
17. Μ. Apple (1993), Εκπαίδευση και Εξουσία, μτφρ. Σ. Ράσης, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής
18. J.M. de Queiroz (2000), Το Σχολείο και οι Κοινωνιολογίες του, μετφρ. Ι. Χριστοδούλου, Γ. Σταμέλος, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα
19. Ε. Σιάνου-Κύργιου (2005), Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες, Αθήνα: Μεταίχμιο
20. A. Giddens (2009), Κοινωνιολογία, μτφρ. επιμ. Δ.Γ. Τσαούσης, Αθήνα: Gutenberg
21. Μ. Κελπανίδης (2012), Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Θεσσαλονίκη: Ζυγός
22. Α. Κυρίδης (1997), Η ανισότητα στην ελληνική εκπαίδευση και η πρόσβαση στο πανεπιστήμιο, Αθήνα: Gutenberg
23. Λ. Γώγου (2010), Η κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων και οι προοπτικές της κοινωνικής έρευνας, Αθήνα: Γρηγόρη
24. Κρ. Μποντελό & Ρ. Εσταμπλέ (2008), Κορίτσια, Διαφορές ναι, ανισότητες όχι, μτφρ. Ε. Παστρικού, Αθήνα: Μεταίχμιο
25. Β. Κουλαϊδής & Α. Τσατσαρώνη (επιμ.) (2010), Παιδαγωγικές Πρακτικές: έρευνα και εκπαιδευτική πολιτική, Αθήνα: Μεταίχμιο
26. S. Gewirtz & A. Gribb (2010), Κατανοώντας την Εκπαίδευση. Μια κοινωνιολογική θεώρηση, μτφρ. Ε. Πανάγου, επιστημ. επιμ. Αν. Τσατσαρώνη, Αθήνα: Μεταίχμιο
27. Δ. Καρακατσάνη (2003), Εκπαίδευση και πολιτική διαπαιδαγώγηση. Γνώσεις, αξίες, πρακτικές, Αθήνα: Μεταίχμιο